

פרשת יוסף ואחיו - יסוד לגלות וגאולה

היסוד

"גלות מצרים הוא גלות הכולל כל הגלויות" (אגרא-דכלה שמות)
 "על עניין שהיה ליעקב אע"י והשבטים מאבידת יוסף... כל העניין היה נסבב מנורא עלילה, כדי שיהיה מזה הרשימה לדורות על כל מיני צער ודחק מעבדות וממאסר בפועל שיעבור ח"ו על כל פרטי נפשות ישראל - יהיה **הכל לטובתם**. וכאשר נזכה להגאולה יהיה נראה בחוש שכל ענייני מאסר וצער היה רק למראה עיני האדם, אבל בעצם לא היה מעולם שיעבוד על (פנימיות) נפש ישראל... וזהו שנוכר במדרש כל מה שאירע ליוסף אירע לציון, מפני שהוא בעצם עניין אחד שכל המאורעות הללו היה לרשימה לדורות לכלל קדושת ישראל" (אמרי אמת, איגר ויגש תרמב)

וישלח מעמק חברון

"וישלח מעמק חברון - **מעצה עמוקה** של אותו צדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בבין הבתרים כי גר יהיה זרעך" (רש"י לבראשית, ל"ז, י"ד).

ירידת יוסף למצרים

"אחר שגזר הגזירה על זרעו של אברהם, ראינו ההשגחה הגדולה להוריד את זרעו של אברהם למצרים. שלא תאמר כי היה הגלות של ישראל במצרים במקרה רק הכל בהשגחה נפלאה... משל לפרה שהיו מושכין אותה למקולין ולא היתה נמשכת מה עשו לה **משכו את בנה לפניה** והיתה מהלכת אחריו על כרחה שלא בטובתה (בראשית רבה פ' מ"ו) כך ראוי היה יעקב לרדת מצרים בשלשלאות של ברזל ובקולרין אמר הקב"ה בני בכורי... הריני מושך את בנו לפניו והוא ירד אחריו על כרחו שלא בטובתו והוריד את השכינה למצרים עמו" (המהר"ל, גבורות ה', י"א)

"ודע עוד גודל ההשגחה הנפלאה בענין הירידה הזאת של יוסף, כאשר היה נמכר יוסף להביא אותו לענין העבדות. "והמדינים מכרו אותו כמה אוניות נכתבו עליו רבי יודן אומר ארבע אחיו לישמעאלים וישמעאלים לסוחרים וסוחרים למדינים ומדינים מכרו אותו למצרים, רבי הונא אומר חמש מדינים מכרו אותו לדמוסייא של מדינה (בר"ר מ"ד). כי לא היה ראוי שיהיה יוסף יוצא מחזקתו הראשונה אשר היה בארץ כנען בחשיבות היותר גדול מאוד, ועכשיו לעבד נמכר יוסף, אלא שהיה על ידי אמצעים מוכנים לזה, וזה כי **ישמעאל** הוא שקרוב קצת אל בני יעקב שהם גם כן זרע אברהם, הנה יצא מרשות בני יעקב קצת על ידי אמצעי מוכן. ומן ישמעאלים לסוחרים, והסוחרים גם כן ישמעאלים הם, שמצינו פעמים הרבה בישמעאלים שהם סוחרים... והנה זה יציאה יותר מרשות בני יעקב, מפני כי הסוחר דרכו למכור לאחר... ואחר כך יצא מן הסוחרים אל **מדינים**, והנה יצא על ידי סוחרים מידם של ישמעאלים מתרחק יותר מבני יעקב, ודוקא למדינים כי מדינים גם כן מזרע הגר המצרית... גם כן הם זרע אברהם, אלא שאינם כל כך קרובים אל אברהם כמו ישמעאל... וממדין יצא אל **מצרים**, והיו כאן ארבע שטרות שהיו לו ד' רשויות עד שבא למצרים. (המהר"ל, גבורות ה', י"א)

ויבך אותו אביו

"ויקרע יעקב שמלותיו... ויתאבל על בנו ימים רבים... ויבך אותו אביו" (בראשית לו לד-לה)

"יצחק היה **בוכה** מפני צרתו של יעקב, אבל לא היה מתאבל, שהיה יודע שהוא חי" (רש"י).
 "זהו העניין "בכל צרתם לו צר" כתוב לא והקרי לו. כי באמת כל דעביד רחמנא לטב עביד ולא צר, אך
 לו צר מפני הצער של ישראל **שלמראה עיניהם** נדמה להם לצרה ח"ו. ובטרם שרואים הטובה בין כך
 ובין כך הם בצער, **ועל זה לו צר חלילה**" (דברי ישראל מוויץ וישב 115 ד"ה "ויבד")
 "שני בני אדם שיצאו לסחורה. ישב לו קוץ לאחד מהם- התחיל מתרף ומגדף. לימים שמע שטבעה
 ספינתו של חברו בים – התחיל מודה ומשבח" (נדה לא.) - "היינו שנודע לו דכל מאי דעביד רחמנא לטב
 עביד, ושכל מה שיש לו קוץ ברגלו היה מסובב לטובתו שלא יעלה לספינה. **ועל זה הצער שמצטער**
טרם ידע שלטובתו איתעביד – משתתף עמו כביכול השי"ת בצערו, גם כן" (אמרי אש מוויץ מקץ קני"ה).

יהודה

אומר רבי שמואל בר נחמן: "**שבטים** היו עסוקים במכירתו של יוסף, ו**יוסף** היה עסוק בשקו
 ובתעניתו, ו**יעקב** היה עסוק בשקו ובתעניתו, ו**יהודה** היה עסוק ליקח לו אשה, ו**הקב"ה** היה עוסק
 בורא אורו של מלך המשיח" (בר"ר פה א.). "דכל השבטים ויעקב היו עסוקים בצום וצעקה לה', השבטים
 בשביל מכירת יוסף, וגם יוסף על מכירתו, וגם יעקב התאבל על בנו, והיו מתפללים לה' בכל ליבם ובכל
 נפשם. ויהודה היה עסוק ליקח אשה, **...וראה הקב"ה יותר מעשה יהודה, וממנו (מהמעשה של יהודה)**
 היה בורא אורו של **משיח**" (רבי שמחה בונם מפשיסחא קול שמחה, וישב ח').

יוסף בבית האסורים

ולמה ניתוסף לו ב' שנים כדי שיחלום פרעה ויתגדל ע"י חלום שנאמר ויהי מקץ שנתים ימים (בר"ר פט א)

אין להתלונן

"ויאמר ישראל למה הרעותם לי וגוי רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינא מעולם לא אמר יעקב אבינו דבר
 של בטלה אלא כך אמר הקב"ה אני עוסק להמליך את בנו במצרים והוא אומר למה הרעותם לי היא
 דהוא אמר (ישעיה מ) נסתרה דרכי מה' ומאלהי" (בר"ר צא ז)

אל תרגזו בדרך

"היה הוה אמינא **פן יתרגזו על הדרך**, ...ביקש אל תרגזו בדרך, **שכל הדרך היה גם כן לטובה**. וזה
 לימוד גדול לכל באי שער עבודת השי"ת שנודמן חשכות ואופל... " (שפתי צדיק ויגש, י"ז)

"שכאשר נזכה להגאולה שלימה ב"ב. אז יפקח עינינו מהעיוורון ונראה בחוש שכל הצער והדחק היה
רק למראה עין" (אמרי-אמת איגר ויגש תרמב) "שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון **היינו כחולמים**. היינו
 כיוסף בעל החלומות. שעברו עליו כל כך הרבה צרות... ובסופו של דבר נתברר לו שהכל היה לטובה
 עבורו, וראוי היה יעקב לירד מצרימה בשלשלאות של ברזל וכו'. וכמ"כ בשוב ה' את שיבת ציון,
כשתהיה הגאולה יכירו וידעו שכל היסורים והגלות הכל היה לטובה, ואז ימלא שחוק פינו ולשוננו
 רנה. כמו מי שנתעורר מחלום, שהיה רואה בחלמו הרבה צער וכאב, כשקם משנתו, כל הצער לשחוק
 בעיניו, באותו האופן ביטו כשתהיה הגאולה העתידה על כל הצרות שעברו" (בית אברהם, סלונים, עה)

